

Kryteria i normy dotyczące zdrowia ograniczające przyjęcie święceń

Streszczenie

Do przyjęcia sakramentu święceń wymaga się posiadania odpowiedniego zdrowia, koniecznego do podjęcia i wypełnienia zadań stawianych diakonom, prezbiterom i biskupom. Z tego względu do święceń można dopuszczać tylko tych mężczyzn, którzy pod względem zdrowia fizycznego i psychicznego są zdolni do oddania się na stałe świętej posłudze. Ułomności i choroby ciała oraz zaburzenia psychiczne ograniczają przyjęcie tego sakramentu. Ocena, czy choroba lub zaburzenie stanowi ograniczenie do dopuszczenia do święceń, nie zawsze jest łatwa, gdyż prawodawca określa jedynie ogólne zasady, a wypowiedzi papieży i dykasterii Kurii Rzymskiej regulują tylko niektóre aspekty dotyczące omawianego problemu.

Celem niniejszej dysertacji jest ukazanie zdrowia jako jednego z istotnych przymiotów wymaganych od kandydatów do święceń, którego brak ogranicza dopuszczenie do tego sakramentu. Przedmiotem badań stały się dokumenty papieży i dykasterii Kurii Rzymskiej dotyczące sakramentu święceń. Analiza źródeł wydanych zwłaszcza po promulgacji Kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. oraz literatury przedmiotu pozwoliła udowodnić tezę rozprawy i wykazać, że nadal istnieją trudności w ocenie zdadności kandydatów do święceń ze względu na ich zdrowie fizyczne i psychiczne. Wynikają one z pewnych nieścisłości czy braków dotyczących omawianego tematu jak również z faktu, że zdecydowana większość wypowiedzi Stolicy Apostolskiej dotyczy wyłącznie kandydatów do prezbiteratu.

Zawarte w niniejszej pracy wnioski z przeprowadzonych badań stanowią próbę szczegółowej analizy i uporządkowania kryteriów oraz norm dotyczących zdrowia kandydatów do święceń. Zdrowie należy rozumieć jako brak chorób i ułomności uniemożliwiających pełnienie świętej posługi, a jednocześnie taką sprawność ciała i umysłu oraz dojrzałą osobowość, która pozwoli na trwałe samodzielne pełnienie tej posługi. Kandydat do prezbiteratu i do diakonatu stałego już w momencie wstępowania na drogę formacji powinien wykazywać taki stan zdrowia, który da się pogodzić z przyszłymi obowiązkami. Ewentualne braki w tym zakresie, o ile są do wyleczenia i nie mają większego wpływu na sam proces formacji jak i na przyszłą posługę, powinny zostać usunięte przed liturgicznym włączeniem do grona kandydatów do święceń. Przez okres formacji należy poddawać badaniu stan zdrowia kandydatów, aby dopuszczać do święceń jedynie zdadnych. Podobnie do biskupstwa należy dopuszczać tylko tych prezbiterów, których stan zdrowia umożliwi podjęcie trudów takiej pasterskiej posługi.

Wśród szczegółowych kwestii, będących przedmiotem niniejszej rozprawy doktorskiej, znajdują się zagadnienia dotyczące problemów zdrowotnych wymienionych w dokumentach

poświęconych kandydatom do święceń, na przykład takie jak celiakia i alkoholizm oraz nieprawidłowości wynikające z przyczyn natury psychicznej, okaleczenia siebie i próby samobójczej. Zwrócono także uwagę na to, że kandydaci do święceń powinni wykazywać wyraźną męską tożsamość płciową i być wolni od zachowań niemęskich, dlatego nie można do tego sakramentu dopuszczać obojnaków, chorych z zespołem Klinefeltera, transwestytów, transseksualistów. Ponadto wymaga się od nich osiągnięcia odpowiedniej dojrzałości uczuciowej, aby w sposób świadomy i wolny wyrazili wolę przyjęcia święceń oraz podjęli kościelną posługę. Dojrzałość emocjonalna jest też konieczna do pogodnego przeżywania życia w celibacie poświęconego wyłącznie sprawom królestwa Bożego.

Podane w niniejszej rozprawie rozwiązania dotyczące problemów zdrowotnych mogą stanowić pomoc, na przykład dla biskupów lub wyższych przełożonych zakonnych, przy ocenie zdatności kandydatów do święceń, jak i przy podejmowaniu decyzji o udzielenie dyspensy od występujących nieprawidłowości. Roztropna ocena zdrowia fizycznego i psychicznego kandydata jest istotna, gdyż chroni przed dopuszczeniem do święceń osoby obciążonej jakąś chorobą lub zaburzeniem. Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że obowiązujące w tym zakresie rozwiązania prawne nie są wystarczające, a problemy zdrowotne kandydatów do święceń są współcześnie częste i poważne. Dlatego też należy aktualizować sprawy dotyczące zdrowia kandydatów w oparciu o mogące się pojawić nowe jednostki chorobowe, a także uwzględniać pozytywne możliwości postępu w medycynie.